

Dö poyümots: -il ed ül

Ömna no balugos ad datuvülon sinifi kuratik vödas e yümetas Volapükä medü gramat, vödaliseds e tidabuks fa *Arie de Jong* e kompenans omik. Pato atos baibinon, ven pläns nebaiädik dabinons. Sam bal penemon in “Vög Volapükä” mäzulik, sevabo vobäd löfülanemas*.

In tidodem: "Volapük vifik" fa el Ralph Midgley tuvoy tefü otos:

...by appending -ül to the names of people, an **affectionate and endearing quality** is introduced.

[...dub lenlägam ela -üI len nems pösodas vobädoy patöfi löfaliegik e dafredüköli.]

Lastly, even inanimate words may receive this endearing suffix as well, as in **timül** = "a mo'".

[Fino, kanoy lenlägön poyümoti at igo len vöds pro dins nenlifik, äsä pö timül = "a mo' ".]

E lautan nunedom:

The important thing is not to get it mixed up with the suffix **-il** which means something different.

[Veütos, das no kofudikoy tefü on e poyümöt: -il, kel sinifon bosi distik.]

Ed in tidodem omik: "Volapük for Everyone" reidobs tefü poyümöt: **-ül:**

Finally, it denotes “*pet names*”, for example:

[*Eino malon "löfulanemis". as sams:*]

Lisabet = Elizabeth/Lisabetül = Lizzie; Yohan = John/Yohanül = Johnny;
David = David/Davidül = Dave; Edgard = Edgar/Edgardül = Eddie; Gertrud =
Gertrude/Gertrudül = Gertie.

Votaflano el Johann Schmidt plänom in "Lehrbuch der Weltsprache Volapük" (1933):

Die Nachsilbe **il** dient als Verkleinerungssilbe und Koseform.

[Poyümöt: **il** dünön as smalükama-silab e löfula-fom.]

El André Cherpillod baicedom in "Vortaro Volapük-Esperanto kaj Esperanto Volapük", (2003),
pad: 207:

-il -et, -či, -nj.

La sufikso 'il' montras ion malgrandan, kiel 'et' en *Esperanto* kaj iufoje montras ion dorlotan, iel responde al la sufiksoj 'ni', 'ĉi' en *Esp.*

[Poyümöt: -il< malon bosi smalik, äsä eli 'et' in *Esperanto*, ed ömna malon bosi löfidlik, kel ön mod seimik baiädon ko poyümöts: -ni. ĉi < in *Esp.*]

As sams mäniotom vödis sököl:

cil (infano)	cilil (infaneto)
buk (libro)	bukil (libreto)
fat (patro)	fatil (pação)

Kisi tuvobs-li pö el Arie de Jong it?

In "Gramat Volapükä" hiel Arie de Jong no plänom veitöfiko gebi elas -il ed -ül. Te penom in bagaf: 169:

El -il malon smalükami: **doq**, **dogil**; **son**, **sonil**; **ledom**, **ledomil**; **bos**, **bosil**.

In bagaf: 60 mäniotom, das numavöds, if pagebons soelölo, kanons lensumön poyümoti: -il. Liedo us no jonom samis geba ot. In *Wörterbuch der Weltsprache* tuobs samis mödik numavödas sa poyümot: -il: **balil** = *Einerchen*, **telil** = *Zweierchen*, *Zweilein*, e rets. Liedo sinif vödas at leno kleilön, e pagebons ga nesuvo in Deutänapük. Zuo poyümots Deutänapükik: *-chen* e *-lein* < malons e smalükami e löfula-fomi. No klülos dinis kinik els “bal u tel smalik” kanons-la sinifon. Ömna

numavöds somo smalüköls pagebons Deutänapüko ad malön “löfüla-fomis” pledakadas, könädas, väras ko spitin, e dinas somik.

Dö el -ül hiel *Arie de Jong* plänom in bagaf: 170:

El **-ül** givülon vöde sinifi boso votiki e mödikna i sinifi löfidikum (“lieblicher / more lovely”) u smalikumi, u yunikumi, u pülikumi.

Arie de Jong id älautom tidabuk Volapükka Nedänapükik tiädü: *Leerboek der Wereldtaal*. Us plänom:

Met **-il** worden verkleinwoorden gevormd: **dogil** = hondje, **sonil** = soontje, **bosil** = ietsje.

Met **-ül** worden woorden gevormd, die naast eenige verkleining, of lieflijkers, of verjonging, dikwijls tevens een wijziging in de betekenis verkrijgen. Zoo word het jong van een dier door **-ül** aangeduid.

flap = slag, **flapil** = een kleine slag, **flapül** = (maat)slag, (pols)slag.

vom = vrouw, **vomil** = vrouwtje, **vomül** = juffrouw, mejuffrow.

giv = de gave, het geven, **givül** = toekenning.

mot = moeder, **motil** = moedertje, **motül** = mama.

nim = dier, **nimil** = diertje, **nimül** = jong (van een dier).

leon = leeuw, **leonil** = leeuwtje, **leonül** = welp.

Volapükko atos sinifon:

Medü **-il** smalükamavöds pafomons: **dogil** = dog smalik, **sonil** = son smalik, **bosil** = nemödikos bosa.

Medü **-ül** vöds pafomons, kels labons, plä smalükam bosik, sinifi u löfidikumi, u yunikumi, e suvo i votikami sinifa. Somo nims yunik (nimacils) pamalons medü **-ül**.

flap, **flapil** = flap smalik, **flapül** = misur, peb.

vom, **vomil** = vom smalik, **vomül** = vom / läd yunik.

giv, **givül** = lüködet, gev.

mot, **motil** = small mother, **motül** = mama.

nim, **nimil** = small animal, **nimül** = nim yunik (“nimacil”).

leon, **leonil** = leon smalik, **leonül** = leon yunik.

Ye sams at voiko no kleilons, bi Nedänapüko, leigoäsä Deutänapüko, poyümot: ”-tje” malon e smalükami e löfüla-fomi.

In *Wörterbuch der Weltsprache* tuvoy vödis te nemödikis me -ül finikolis e löfülfomis malölis:

lefatül = Großpapa (Lingl. *grandad*), **lemotül** = Großmama (*granny*),

motül = Mama (*mum*), **fatül** = Papa (*dad*).

Ba vöds ad sötons palecedön as “vöds ko sinif boso votik”. Jinos, das *Arie de Jong* it no äväätälam löfülfomis seimik. Ye äsevom ed ädasevom eli *Lehrbuch der Weltsprache Volapük* fa hiel *Johann Schmidt*, kö kanobs reidön, das poyümot: -il id pagebon ad malön löfülfomis. Kludo dalobs niludön, das atos veräton.

In vödem, kelis tuvoy in *Volapükagased pro Nedänapükans*, ai nems e löfulanems pägebons me fom rigik. Neföro pävtükons ad leigulükön onis bai noms Volapükka. Nems valik pösodas päträitons as “foginavöds”. Löfulanems kösömiko binons brefikum ka nems, de kels pedefomons. Kludo löfulanems äs *Gertrudül* ud *Edgardül* voiko no baiädons ko “spikasen”. Kludo els *Gertie* ed *Eddie* ai pazepons in Volapük.

Hermann Philipps

Vög Volaptika. Yel: 2015. Nüm: 4. Pads: 31, 32. Nüm: 5. Pads: 37, 38.

Küpet

* El Hermann Philipps epenom in vödem redaka nüma pemäniötöl:

“Ab tefü Volapük labobs stadi nog patiki, sevabo: Rigo dins ömik voiko no päkleilükons gudiko u lölöfiko. Atos tefon e vödasinifis e dinädis gramatik.

Ekö! sam bal: poyümots: -il ud -ül< ad malön löfulanemis. Dinäd at blebon neklülik pö el Arie de Jong. In vödabuk gretik oma tuvobs: **fatil** = Väterchen (little father); **fatül** = Papa (Daddy), Väterchen; **motil** = Mütterchen (little mother); **motül** = Mama (Mum); **lemotül** = Großmama (Granny). Sams at jinons blöfön, das geboy eli **-ül** ad malön löfulanemis, e seko in tidodem: “Volapük vifik” tuvobs: “...by appending **-ül** to the names of people, an **affectionate and endearing quality** is introduced.” Votaflano el Johann Schmidt plänom in “Lehrbuch der Weltsprache Volapük”, 1933: “Die Nachsilbe **il** dient als Verkleinerungssilbe und Koseform.” (Poyümot: **il** dünön as smalükamasilab e löfüla-fom). Hiel André Cherpillod baicedom in “Vortaro Volapük-Esperanto kaj Esperanto Volapük”, pad: 207: “**-il** -et, -ēj, -nj”.”